

Uczelnia Łazarskiego
Wydział Prawa i Administracji
mgr Dagmara Florek-Klęsk

STRESZCZENIE

ROZPRAWY DOKTORSKIEJ

pt. „Prawno-karne aspekty bezpieczeństwa komunikacji powszechnej” przygotowanej pod kierunkiem prof. nadzw. dr hab. Czesława Klaka

Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest problematyka bezpieczeństwa w komunikacji powszechnej.

Inspiracją do podjęcia prac nad niniejszą rozprawą były utrzymujące się, pomimo licznych nowelizacji przepisów Kodeksu karnego, nadal na wysokim poziomie dane statystyczne w zakresie ilości wypadków drogowych, ich ofiar, a także skazań za przestępstwa komunikacyjne. Od dnia wejścia w życie Kodeksu karnego, tj. dnia 1 września 1998 roku, przepisy regulujące odpowiedzialność karną za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji powszechnej, były kilkunastokrotnie nowelizowane. Nowelizacje te, jednak nie były poprzedzone rzetelną analizą danych odnoszących się do różnych aspektów bezpieczeństwa komunikacyjnego. Stąd potrzeba dokonania z takiej perspektywy oceny poszczególnych przepisów. Zarówno politycy, jak i społeczeństwo dostrzegają, iż ilość wypadków na polskich drogach jest stanowczo za duża. Stąd też kładzie się coraz większy nacisk na to, by uczestnicy komunikacji powszechnej byli bezpieczni. Brak jest jednak kompleksowego i aktualnego (uwzględniającego przede wszystkim aspekt prawno-karny) kryminologicznego opracowania, co stanowiło dodatkowy asumpt do podjęcia prac nad badaniami.

Podstawowym celem pracy jest określenie działań prawno-karnych mających na celu zmniejszenie ilości przestępstw drogowych w Polsce, a także ocena ich dotychczasowego funkcjonowania. Realizacja celu odbywała się na dwóch płaszczyznach – teoretycznej i empirycznej. W części teoretycznej przedstawiono analizę dogmatyczną przepisów i literatury przedmiotu regulujących kwestię bezpieczeństwa, komunikacji powszechnej oraz wypadków przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji powszechnej. Natomiast w części

empirycznej poddano analizie statystyki policyjne dotyczące wypadków drogowych, orzeczeń z zakresu przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji powszechnej.

Tezą pracy jest stanowisko, że zaostrzenie regulacji prawno-karnych stanowi adekwatną reakcję państwa na zagrożenia bezpieczeństwa komunikacji powszechnej. Realizacja celu odbywała się na dwóch płaszczyznach – teoretycznej i empirycznej. W części teoretycznej przedstawiono analizę dogmatyczną przepisów i literatury przedmiotu regulujących kwestię bezpieczeństwa, komunikacji powszechnej oraz wypadków przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji powszechnej. Natomiast w części empirycznej poddano analizie statystyki policyjne dotyczące wypadków drogowych, orzeczeń z zakresu przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji powszechnej.

W rozprawie wykorzystano dwie metody badawcze: dogmatyczno-prawną oraz empiryczną. Największą część rozprawy stanowią rozważania o charakterze dogmatyczno-prawnym, stąd też główną metodą badawczą była analiza tekstu prawnego, oraz analiza dorobku naukowego przedstawicieli doktryny prawa karnego i orzecznictwa sądów. Część empiryczna pracy to zastosowanie metody badań statystycznych, które zostały uzupełnione o analizę wyników przeprowadzonych badań. Materiał badawczy stanowiły dane statystyczne Komendy Głównej Policji i Ministerstwa Sprawiedliwości za lata 2007-2017. Stanowiły one podstawę analizy skali przestępczości drogowej i oceny funkcjonowania regulacji karnych w praktyce wymiaru sprawiedliwości. Analizie podano w szczególności ilość przestępstw drogowych, ilość, rodzaj i wymiar kar orzekanych przez sądy powszechne za najczęściej popełniane przestępstwa drogowe.

Rozprawa składa się ze wstępu, 4 rozdziałów i podsumowania.

Rozdział I zawiera rozważania nad pojęciem bezpieczeństwa, jego rodzajami, zagrożeniami i czynnikami determinującymi bezpieczeństwo.

Rozdział II zawiera rozważania nad bezpieczeństwem w komunikacji, w kontekście dobra stanowiącego przedmiot ochrony prawa karnego. W rozdziale tym dokonano analizy literatury przedmiotu, orzeczeń regulujących kwestię dobra prawnego, jego rodzajów. W dalszej części rozdział zawiera rozważania na pojęciami bezpieczeństwa w komunikacji lądowej, wodnej i powietrznej – zarówno na gruncie prawa polskiego, jak i międzynarodowego i unijnego.

Rozdział III dotyczy obowiązujących regulacji prawnych w zakresie przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji powszechnej. W rozdziale tym dokonano szczegółowego omówienia znamion przestępstw z rozdziału XXI Kodeksu karnego.

Rozdział IV ma charakter empiryczny. Rozdział IV ukazuje skalę przestępstw przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji powszechnej w oparciu o dane statystyczne. Głównym źródłem informacji są dane statystyczne Policji odnośnie ilości wypadków, oraz Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczące prawomocnych orzeczeń skazujących za przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji powszechnej wydanych przez sądy powszechne. Ukazano ilość wyroków, a także rodzaje kar i środków karnych orzekanych za te przestępstwa. Zbadano dynamikę i tendencję wyroków skazujących. Głównym założeniem jednak było wykazanie czy nowelizacje Kodeksu karnego wpływają na zmniejszenie się skali przestępstw komunikacyjnych.

Całość zamyka podsumowanie, będące analizą wniosków z badań nad statystykami. Ponadto podjęto próbę wskazania dalszych prawno-karnych działań zmierzających do poprawy efektywności zwalczania przestępczości drogowej.